

Előfizetési árak:
 Egész évre 18. — kr.
 Félévre 9. — „
 Negyedévre 5.50 „
 Egy hónapra 1. — „
 Egyem száma 4 kr.
 Megjelenik minden-
 nap, vasárnap kivé-
 tével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

**Szerkesztőség és
 kiadóhivatal:**
 Főpiac, a város-
 házzal szemben.
Hirdetések:
 Egy hasábos post-
 soronként 5 krajával
 számoltatnak.

A leszámolás napja.

Budapest, január 21.

Bizony a nem a legmagasabb színvonalon mozgó költségvetési vita után az általános tárgyalás utolsó napja ezt a színvonalat oly módon felemelte, hogy a magyar parlamentarizmus legszebb és legfényesebb idejében sem lehetett sok költségvetési vita alkalmával ennél különbet konstatálni.

Hegedüs Sándor, az előkelő parlamentáris magaslaton mozgó szakelőadó egy fényes rögtönzése után, aki állami életünknek, haladásunknak és nemzeti fejlődésünknek szakavatottan és világosan adta hü képét, Perczel Dezső belügyminiszter mondott egy filippikát a konzervativizmus és a néppárt ellen és kitünő képét nyújtotta azoknak a korszakos sikereknek, melyeket Magyarországon a szabadelvűség idézett elő, küzdött és vívott ki.

Lukács László pénzügyminiszter egy tartalmára ép oly jelentőséges, mint éles polemikus észrevételekben gazdag beszédében újfent a képviselőház legelőkelőbb és legkitünőbb debatterei egyikének mutatta be magát, aki az ellenfélnek egy megjegyzését, egy gyöngéjét sem szalasztja el és aki a számok és matematikai törvények teljes bizonyító erejével segíti jogához a helyes nézetet, a tiszta, hamisítatlan felfogást.

Ha már az eddig elhangzott beszédek kétségtelenül a legjobbak és legértelmesebbek voltak, melyeket a költség-

vetési vita folyamán hallottunk, úgy a miniszterelnök valóban nagyszerű beszédét legelsőrangú államférfi nyilatkozatnak kell neveznünk, amelyet ritkán hallunk a magyar képviselőházban és amely képes az egész vitát emelni és imponzássá alakítani.

A miniszterelnök tegnap világosan és kézzelfoghatólag bebizonyította, hogy ő nemcsak a kormány elnöke, hanem a szabadelvűpárt vezére is, hogy az egész felvilágosodott és politikailag érett magyar nemzet mellette van és határtalan bizalommal várja ama fényes munkaprogramnak a teljesítését, melyet a trónbeszédben adott a nemzetnek. A tetszés, az époly nagy, mint szívélyes ováció, melylyel a szabadelvű párt a kormányfő kitünő fejtegetéseit kísérte, folytatásra és hü visszhangra talál minden magyar ember szívében, aki szíven hordja hazája jóllétét és aki az előrehaladó fejlődést a közélet minden terén az ország egyetlen létfeltételének tartja.

Bánffy miniszterelnök első sorban kötelességének tartotta az ellenzéknek a választási vi szálélekről szóló s már állandóvá lett vádjait a leghatározottabban visszautasítani. Még egyetlen-egy választásnál sem vettek igénybe, mely eddigé ebben az országban tartatott, oly kevés katonai segítyt, ontottak oly kevés vért, mint ennél, az oly igen erőszakos elnyomásként odaállított országgyűlési képviselőválasztásnál. Osztrák csapatok igénybevételét a nagyobb szabadságolások tették szükségessé. De az

ellenség vereségének oka nem azokban a rendszabályokban van, melyek a választók személyes biztonságának megóvása végett voltak szükségesek, hanem sokkal mélyebben, egy korábbi akcióban van az ok, melyet most oly nagyon szeretnének a választási visszaéléseknek tulajdonítani. A nemzeti párt programtalansága, a két értelmű játék, melyet a haza legszentebb érdekeivel üzött, volt oka, hogy legelőkelőbb tagjai, politikai meggyőződésük és szabadelvű érzületük-nél fogva, egymásután ott hagyták a pártot és erre a szakadásra a pártban, erre a politikai kétszínűségre és tervtelenségre természetesen kellett elkövetkezni annak, ami a választásoknál csakugyan meg is történt: a nemzeti párt határozott veresége.

Míg a néppárt erőszakossággal vádolja a kormányt, e felejt, hogy a vál-lás szereivel, felekezeti izgatással ő maga gyakorolta a legnagyobb erőszakot, melyet Magyarországon valaha megéltünk és hogy a felszított fanatizmus a lelkiismeretlen izgatók kezeiben az agitáció-nak oly eszközévé lett, amelynél kárho-zatosabbat és elvetendőbbet Magyarorszá-gon még nem használtak. És ahol épen járta, segítségül vette a néppárt a nem-zetiségi gyűlöletet, a szellemi és erkölcsi brutalitást, szövetkezett Magyarország ellenségeivel és gyűlöletet és hazaárulást predikált.

Az ország anyagi érdekeinek védelmére, a magyar nemzet előrehaladó közgazdasági fejlesztésére küldte az or-

TÁRGA.

A telepáthiáról.

I.

Tisztelt Barátom! A „kisértetek“ című cikkedben kedélyeskedő hangon előadott kalandod engem korántsem indított mosolyra, amint azt feltételezted volt, sőt ellenkezőleg komoly okaim vannak hinni, hogy ép beismeréseidet fogom eszközül felhasználni, hogy a telepáthiának létezéséről meggyőzzek.

Az emberi agy örök tevékenységben van. Nem elégszünk meg azzal, hogy érzelmeink útján a külvilágról értesülünk, hanem a gondolatok, eszmék szünetlen összekapcsolásával minden jelenségnek végokát fűrkezzük. Ezt nem ritkán önkénytelenül, ösztönszerűleg tesszük. Ha egy cserép esik a lábaink elé okvetlenül feltekintünk, keresve az okot, mely azt lezuhanni készítette, ha szemünket egy megmozduló üvegtábla csillogása támadja meg, mindenesetre oda fogunk tekinteni, honnan a csillogás kiindul, ha utunkon egy véreseppet veszünk észre, biztos hogy keresni fogjuk az összefüggést az ok és az okozat között. Rendszerint meg is találjuk s ha nem? — nem törődünk vele többé. Erzékünkre ezer és ezer más je-

lenség hat, mialatt végig megyünk utunkon s egyik kép észrevétel nélkül siklik a másik helyére, hogy elménket állandóan foglalkoztassa. Egész más helyzetbe kerülünk, ha homályban, magányban, esendben pihenünk. — Elménk, gondolatmenetünk zabolátlanul csapong a messze múltban vagy a titokteljes jövőben, megfedekezünk teljesen magunkról s beleéljük magunkat abba a környezetbe, hová képzeletünk elvezet. — Érzelmeink jótékonyan elszibbadnak, elalszanak, mert működésükre szükség nincs, minthogy reájuk a külvilágnak semmi jelensége nem hat. Ez a momentum teljesen a léleké. A test és ennek zsarnoksága le van zárva, földi tehetetlenségünk többé nem igaz le, phantáziánk szabadon tévelyeg akár az aether mystikus utain, akár a rég elfeledt kedves percek megújuló emlékei.

Boldog az, kinek lelki szemei előtt ilyenkor derült képek jelennek meg. Emlékezzél vissza életed azon szakaszára, melyet a német klassikusok „Sturm und Drangperiode“-nak neveztek el, midőn lelked mint Kölesy mondja, a forrás és pezsgés színhelye volt, akkor gyakran merült el lelked ily álmódzásban, mely kecsgető jövőt, fájdalomtalan jelent, megbánás nélküli múltat rajzolt előd. Az ábrándok ezen pillanataiban szövi az ifju heroikus terveit, ilyenkor jelenik meg a leányka előtt az ideál s ezen ábránd-

képek feltett kincsekké válnak, melyeket a legbizalmasabb baráttal sem közölünk, hanem elrejtjük azt érzelmeink legmélyebb, hozzáférhetetlen oltárára s csak akkor vesszük ismét elő, midőn a külvilágnak legesekélyebb nesze, sugara sem ér, hogy dédelgessük és kéjelegjünk benne. Jaj annak, ki a magány perezeit nem tudja elméjének gazdagságával kitölteni. — Annak üres a világ minden öröme, annak színtelen a szín és némák a hangok, melyeknek édes érintésére lelkének egyetlen hurja sem rezdül meg s magánya kietlenebb, mint a Karst átokverte sziklavidéke: ez a lethargia, beteg lelkek beteges álma, melyeknek tulsó határa a világfájdalom. Az egészséges lélek azonban örül a fesztelenségnek, a magány-nak s mihelyt vágyát eléri, kiteríti csodás képekkel megrajzolt Psycheszárnyait s ragad magával a képzelet határtalan világába.

A mint így kalandozik elménk, fülünket hirtelen valamely nesz csapja meg. Nehány pillanatig tart, míg elménk a csapongásból visszatér s ekkor már hiába keresi az okot, a mit figyelő lélekkel azonnal megtudtuk volna állapítani, — mert a mint a hang elmúlt, kutatásunk sem talál támpontot, hogy merre forduljon. Legfeljebb az irányt tudjuk meghatározni, a merről a nesz érkezett, de érzékünk csak a benyomásra képes vissza-

szág ezt a többséget a képviselő házba. A vám- és kereskedelmi szerződés megkötéséhez nem erős ellenzékre van szüksége a miniszterelnöknek, hanem egy nagy és erős pártra, amely megérti az ország érdekét, azt védeni kész és eltökélt.

Győzzön a jobb, ez Bánffy nézete is; de vele együtt az egész magyar nemzet szilárd meggyőződése az, hogy Magyarországra, lételére és virágzására az a politika a legjobb, melyet ő képvisel és amelyben őt a szabadelvű párt erélyesen és czéltudatosan támogatja. Ugyane meggyőződésnek hatalmas kifejezést adott a nemzet a választások alkalmával.

A leszámolás az ellenzékkel megtörtént, mert meg kellett történnie. Most aztán a munkához!

Politikai hír.

A honvédség fejlesztése.

A honvédelmi miniszter a honvédség gyalogság tényleges szolgálati idejének két évre való törvényszerű kiterjesztése folytán több rendbeli szervezeti újítást és intézkedést léptetett életbe. Mint a „M. É.” című könyvben írja, elrendelte, hogy a jövőben nagyobb szerű fegyvergyakorlatokat tartanak a tisztikar és a legénység kiképzésére. A honvédség állományát a közös hadsereg gyalogszáadainak hadiállományához képest századonként 27 fővel fölemeli. Hogy a fölemelt számú állomány elhelyezhető legyen a kaszárnyákban, intézkedett, hogy az eddigi kaszárnyákat kibővítsék.

Külföld.

A király nyilatkozatai.

Bécsből távirják: A legutóbbi udvari ebéden a király több osztrák képviselővel a legközelebbi birodalmi tanácsi választások előrelátható menetéről beszélgetett. Megjegyezte ő felsége, hogy az új parlamentnek még a nyár folyamán el kell intéznie a Magyarországgal kötendő kiegyezést. Egy cseh képviselőnek azt mondta a király, hogy tenni kell valamit a mezőgazdaság érdekében is.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 21.

A költségvetés részletes tárgyalására került ma a sor Láng Lajos elnöklete alatt. Mindjárt az udvartartást szóvá tette az ellenzék. Meszlényi Lajos és Eötvös Károly adtak kifejezést az ő ismert álláspontjuknak, még külön indítványt is adva be. Molnár János a néppártot védelmezte ennél a tételnél s persze gúnykacaját provokált minden szavával. Ráadásul még Bánffy Dezső br. miniszterelnök is rápirított a páterre, a jobbfél hangos helyeslése és tartós derűtsége mellett.

Az országgyűlési tételnél Asbóth János, a közösügyi költségeknél Endrey Gyula és Várossy Gyula szólottak, a kik járatlanságukkal valósággal provokálták Lukács László pénzügyminiszter felvilágosításait, a melyek után a Ház a tételt változatlanul megszavazta.

A nyugdíjknál Kubik Béla, Brázay Kálmán és Polonyi Géza szólottak, az utóbbi a képviselőház tagjai között levő nyugdíjak névsorát kérve. Lukács László pénzügyminiszter konstatálta, hogy hiszen ezt a névsort évről-évre kiadják s így a kérdés teljesen felesleges dolog volt.

A horvát tárczánál Lukács Gyula a horvátországi magyarok sanyaru helyzetéről beszélt. Papp Géza előadó nyomban szólott, hogy az igazsághoz méltóan elhárítsa az ok nélkül megtámadott, Magyarország iránt mindig tisztelettel és törvényesen eljáró horvátoktól ezt a méltatlan támadást.

Az ülés végén Sima Ferencz interpellált a saját külön tarhonyagyára érdekében. Persze ismét olyan hangon, amely elnöki rendreutasítást vont maga után. Perczel Dezső belügyminiszter azon melegeben rámutatott arra az izléstelen modorra, a mit a Házban Sima kultivált. A

jobbfél zajos helyesléstől visszhangzott a kijelentésre.

Az ülés legvégén Asbóth János interpellált az aninai és resiczai szerencsétlenségek tárgyában.

Puskapor-szag.

Debreczen, január 22.

Goluchowsky Agenor grófról, a magyar és osztrák monarchia külügyminiszteréről és Muravjev grófról, az új orosz külügyminiszterről beszél ma az egész Európa. Ott kezdik, a hol most örökös sötétség honol, a jeges tenger környékén, rólok beszélnek a Fekete tenger partjain, a Bosporuson és rájuk gondol ő Felsége a török szultán is, mikor kifáradva a kormányzati gondokban, háremjének idilli esendjébe vonul vissza. Goluchowsky és Muravjev, a két nagy, hatalmas állam külügyére, ők a nap hősei, tőlük függ, miképen alakul a legközelebbi jövőben Európa politikája, melynek utóbb is harc és háboru fog nyomában járni. Az ő tanácsaiktól függ, mire határozzák el magukat uralkodók és a legközelebb mult napokban beállt harmadiknak Hohenlohe herezeg, a porosz-német birodalom kanצלárja, egyszersmind külügyminisztere és folytattak nagy tanácskozást, tán e perczen már döntő lépésre is határoztak el magukat.

Megjegyzendő, hogy Muravjev, az orosz külügyminiszter e tanácskozásokban nem vett részt, de annyi kétségtelen, hogy Goluchowsky és Hohenlohe azzal már tisztában vannak, mik ezen új ember tervei, tisztában vannak az orosz czár szándékaival is, ki nem rég látogatta meg a berlini és bécsi udvarokat és tekintve az akkori komplikált keleti viszonyokat, lehetetlen, hogy Törökország rendszabályozásának módozatai szóba ne kerültek volna. Lehetetlen, hogy Oroszország, a német birodalom és Ausztria-Magyarország között ne léteznék már ma egyetértés a történeti lépésekre vonatkozólag. Ezen államok, mint az európai nagyhatalmak közül a keleten első sorban érdekelt, megszabták a föltételeket, melyek mellett hajlandók ott a status quo föntartására. A szultán a mai napra, január 19-ére,

emlékezni, de a lélekkel már nem tudja közölni, hogy mely tárgy okozta azt. Most azután kezdünk töprengeni, hogy „mi lehetett az”. Az asztal roppant meg? vagy a zongora hurja ereszkedett meg? vagy a csillár üveggyöngyei verődtek össze? egyenként összehasonlítjuk az ezek által okozott zajt azzal, amelyet távollevő lélekkel hallottunk s az eredmény nem kielégítő. Örülnénk, ha megtaláltuk volna az okot, és mégis jobb szeretjük, hogy nem akadunk rá. Az emberi lélek nagyon hajlandó a titokzatosságra. Ennek több foka van. Legelőször csak érdekesnek mondjuk, azután esodálatosnak, azután érthetetlennek, végre — félünk. De hogy idáig eljussunk, még sokféle stádiumon kell keresztülnünk.

Annak a zajnak bizonyosan valami nagyon egyszerű oka lehetett s rendszerint találunk is olyat, melyben megnyugodhatnánk, de a lélek vállalkozó s a közelfekvő magyarázat elvetésével másnak keresésére indul. És itt van az a hibás lépés, melyért azonnal bűnhődnie kell. Mert természetes, hogy a mint a phisikai magyarázatot elejtjük, más, jobb észszerű magyarázatot találni nem fogunk s kezd a dolog előttünk érthetetlen lenni. Különösen az ideges egyének és fiatal nőknél gyakori ez a makacsság s a veszedelem annál nagyobb, mert ezeknél a test egészségének rovására a képzelő te-

hetség egész a betegség határáig van kifejlődve. Ez pedig azonnal mellettük terem és segít az okot kifürkészni. Nyilvánvaló, hogy a nyert megoldás nem valami megnyugtató. A ponyvairódalom termékeiből szedett borzalmas képek, a dajkamesékből visszamaradt hátborsóztató emlékek, a francia regények legtöbbjeiben talált kísérteties elbeszélések jutnak eszébe s azon pillanatban, midőn világossá válik előtte, hogy a jelenségnek magyarázatot adni nem tud, az egész dolog titokteljesnek fog bizonyulni előtte s minden ellenállás nélkül engedi át magát a borzadálnak, mely rajta erőt vesz és most már annak okát sem fogja keresni, ha feleségázott, lázas képzelete torzképeket fest eléje, vigyorgó ábrázatokkal, sárkány testtel, lángot lehellő, véres pofákkal...

Mert a legjámorabb lélek is képes erre.

A ki daczolni merészkedik a pápai átokkal, Mantagezzának: „Az élvezet pszichológiája” című művében ezt beigazolvá találhatja. A szerző élénken festi le a részegség különböző fokait, melyet az opium idéz elő. Az első fokozatot valami felülmulhatlan édességű lustaság képezi. Test és lélek működése szünetel. A szerző, ki önmagán kísérletezett — e tétienséget soha sem tapasztalt kējérzetnek minősíti.

A második fokozatban megindul a

lélek működése és esodálatos, hogy mily elképzelhetlen alakokat varázsol elének. Egy-két szippantás a narkotinból, fokozza a hatást s a vízió élénkségét. Oly képek tolnak elének, melyet emberi elme józan állapotban soha el nem képzelt volna. Képzeletünk a leggyöngédebb női alakból a legiszonyosabb szörnyet formálja, mérhetlen nagyságokban és parányi méretekben. Mint egy óriási kaleidoskop, ugy ontja felhevült phantáziánk, hihetlen gyorsasággal és kifogyhatlanul a milliárdnyi vonalakból alkotott már eziradákat, arabeskeket esodaszörnyeket, maendereket, tájképeket, poklot, tengerfenéket szivárványt, ködképeket ezer és ezer számra. Hol termettek ezek? Honnan veszi ezek mintáit az agy, holott emberi kéz olyat soha sem alkotott?...

Ez a lélek hidegletése, láza.

Az opiumtól részegnek csak egy órai alvás, a kísértetektől rettegőnek csak egy napsugár kell, hogy a lélek visszatérjen rendes medrébe s ha tévedett, tévedése ártatlannak mondható, míg abból az illető komoly consequentiákat nem akar levonni; de mind ennek a telepathiához még semmi köze, most csak a lélekállapotok különbözőségét ecseteltük.

Sanstort.

mint születése napjára megígérte, hogy válaszolni fog. Ha elfogadja a föltételeket, akkor rendes, modern viszonyok modern eszmék tartják bevonulásukat a Dardanellákon. Az idegenek biztosítást nyerne arra, hogy személyi és vagyoni biztonságuk csorbát nem szenved, a mi egyenlő volna az ifju törököknek és örményeknek a conservatív elemekkel való kibékülésével. Még annak is hírét terjesztették, hogy a szultán tovább megy a reformok megadásában, mint a mennyit tőle kértek. Hát ez mindenesetre szép dolog lenne, de mi már nem hiszünk a törököknek.

Nem sokáig kell már a döntésre várni. Hogy a nagyhatalmak sem biznak az ígérlet őszinteségében, mutatja az a háborús szellő, mely végig süvölt egész Európán. Szokatlanul sűrűen folytak le Bécsben a katonai tanácskozások, melyeket követelt a két miniszterelnöknek a közös miniszterekkel folytatott tanácskozása, majd Goluchowszky utja Berlinbe, kitüntető fogadtatása a berlini udvarnál ötnegyed óráig tartó első tisztelgése a német császárnál, ki maga csinálja a maga politikáját, — majd az orosz császár részéről annak külügyminiszterre való kinevezése, kire legkevésbé gondoltak, ki senkivel szemben megelőzőleg semmi nyilatkozatot, semmi ígérletet nem tett. Ugy látjuk, hogy a diplomaták bármily zárt ajtók mögött tárgyaljanak is, mégis csak háboru eshetőségéről is folytak a legutóbbi időkben tanácskozások. Arra kevés kilátás van, amit Oroszország óhajtott: hogy a szóban levő nagyhatalmak egyszerűen okkupálják Törökországot. — Láttuk, miként ment a kicsiny, gyöngye Bosznia okkupációja, mely annyi véráldozatot kívánt. Hát még Törökország! A ma lomha, harezképtelen, fáradt emberek emlékezetében kétségtelenül fölébredne őseik dicső emlékezte, kik világhódító utra indultak és megreszkettették a világot, különösen szegény Magyarországot. Békés elfoglalásra alig lehet kilátásunk. Ha tehát a szultán vonakodik életbe léptetni a követelt reformokat, ugy a harez és háboru elkerülhetetlenek lesznek.

A diplomácia bölcsessége abból áll, hogy óvatosan előre gondolkozik; ma legkevésbé lehet arra gondolni, hogy a keleti bonyodalom labirintjéből egymagában a diplomáciai jegyzékek vezethetnek ki, és így előre számba kell venni a harez eshetőségeit és tisztán látjuk, hogy azok, kiknek gondozására van bizva külügyi politikánk, azok tényleg számolnak ezen eshetőséggel. Ahoz alig fér kétség, hogy Magyarország, Ausztria, a német birodalom és Oroszország egymás mellett fogják megoldani a felszinen lévő kérdéseket, mert az mesebeszéd, hogy Murawiew gyűlölséggel viseltetik a német iránt. — Ilyen exponált érzelmű férifura még edes anyja közbejárására sem bizta volna a békés császár az orosz külügyek vezetését. Murawiew franczia barát lehet, mint ma minden orosz, ki szereti magát körülhízelegve látni: de ez még nem kötelezi német-gyűlöletre. Oly közös érdekek fűzik egymáshoz e nagyhatalmakat, oly benső viszony létezik e két birodalom uralkodói között, hogy elenséges indulatról szó sem lehet. Az bizonyos, hogy Murawiew az özvegy császárnak, ki kezdeményezője volt a franczia-orosz aliancának, közöni kinevezését. Ennek jele az is, hogy Murawiew az összes udvarok között első sorban, még pedig már holnap, az özvegy császárné szüleinél, a dán királyi párnál Kopenhágában tesz látogatást. De az oroszok sokkal óvatosabbak, semhogy a franczia-barátságot fölébe helyeznék a Németországgal eddig folytatott békés viszonyunk és Franciaország esetleges revancheháborúnál a németek ellen aligha számíthatna orosz támogatásra.

De az ilyen háboru alig bir némi valószínűséggel. Akit kizárólag a keleti kérdés érdekel, erre nézve megtörtént minden intézkedés, hogy meggyógyítsák végre alaposan azt a fekélyt, mely évtizedek óta folytonos veszedelme Európának. Legyen ennek egyszer vége. Oly nyomasztó amugy is a béke magára a hadseregére, hogy az örömmel menne végre ismét harezba. Az osztrák-magyar hadsereg erre készen van. Az első 14 napon 800.000 gyalogossal, 60.000 lovassal és 1920 ágyuval vonulhatna föl és négy hét lefolyása alatt 1.600.000 emberre emelhetné föl ezen létszámot, mely magával, számainak dimenzióival is imponál, amellet azonban a világ legügyesebb, legkitartóbb hadserege a mienk. Ha ugy alakulnának is tehát a viszonyok, hogy csak háboru oldhatja meg a kérdést, ebből a háboruból kiveendi a mi hadseregünk a maga részét és régi hírnévéhez újabb hírt fog szerezni. Ezen tudat az, mely vigaszt nyújt azon rengeteg teher láttára, mely bennünket a hadsereg föntartásával sújt. E vigasz, ezen öntudat azonban föler a hozott áldozattal, ha tudjuk, hogy hadseregünk még nagy és szép czélok várnak. Pedig előre látható, hogy a keleti betegségnek is háboru lesz a vége, mely meg fogja hozni a rég várt gyógyulást.

A tisztviselői javadalmazás.

január 22.

(K.) A kérvényi bizottság ülésén szóba került a megyei tisztviselők javadalmazása, a mely vármegyénkint is eltérő, de általában véve is alacsonyabb, mint a hasonló ügykört betöltő állami tisztviselőké. E mellett aztán teljesen alárendelt jelentőségű az, hogy a megyei tisztviselők lakpénzüket havonként kapják kézhez, holott ők is évnegyedenként előre kell, hogy kifizessék szállásuk bérét. Alárendelt jelentőségű ez azért, mert az állami javadalom egy részének egyszerűen megváltoztatandó utalványozásával ez az anomalia megszüntethető s a belügyminiszter meg is ígérte, hogy itt a segíteni fog. De segíteni kell minél előbb a nagyobbik bajon, a javadalmazás csekélységén.

Tudjuk jól, hogy a vármegyei tisztviselők javadalmazása csak az újabb időben vált valódi hivatali jellegű javadalmazássá. Régebben ez a tisztviselés ugynevezett alkormányzati jellegű, azaz nobile officium volt. Ámbátor ehhez is fér igen sok szó. Mert az a sokféle természetbeli szolgáltatás, amit a vármegyei tisztviselő élvezett, részben törvényes alapon, részben abususból a mostani fizetésnél nagyobb javadalmazást tettek ki; sőt az ítélkezés, az eljárás ama soknemű díjai, a melyekből a régi magyar jog szerint a megyei tisztviselőknak, szolgabíráknak, királyi embereknak, megintóknak, megidézőknek, végrehajtóknak, beiktatóknak, hol egy harmad, hol egy negyed, hol egy fele rész jutott, szintén nem megvetendő jövedelmi forrást szolgáltatott.

A patriarkalis idők azonban elmúltak, ma már a modern jogélet és fejlett közigazgatás sokszorosan megnövelte a megyei tisztviselők ügykört s megfelelőleg fokozta az igényeket, melyekkel feladatát végezheti. A mindenféle sportulák és akcezidenciák is elvesztették erkölcsi jogosultságukat, s a mely tisztviselő minden tekintetben lelkiismeretesen akarja betölteni hivatalát, annak ugy kell beszoztani anyagi existenciáját, hogy fizetéséből megéljen.

Am ez a fizetés nem áll arányban sem a tisztviselő által betöltött munkakörrel, sem azon igényekkel, a melyeket állása ellenében, akár az ő magán szükségletei akár a társadalom formálnak.

Pedig már egyszer meg kellene érteni azt, hogy jó munkát csak jó díjazás

sért lehet várni s már egyszer hozzá kellene fogni ahoz a gyökeres kurához, hogy a sine kurákat minden hivatalnál lehetőleg apasszuk, a szükséges állomásokra megfelelően képzett és jól díjazott munkaerőket alkalmazzunk, ezeknek aztán teljes munkaerejét igénybe is vegyük s ha bármi tekintetben nem alkalmasok, elmozdítsuk és alkalmasokkal pótoljuk. Ezt egyaránt megköveteli a közérdek s a közérdek. S főleg a fiatal tisztviselői nemzedékbe kell azt az öntudatot nevelni, hogy a szorgalom, képesség és pontosság minden stréberség nélkül a maga jutalmát megkapja s hogy a hanyagság és megbízhatatlanság semmi esetben sem számíthat elnézésre s hosszú politikai szolgálattal nem lehet kifoldozni a hivatali szolgálat minemiségének lényeges fogyatkozásait.

Az 1891-iki megyei reformjavaslatban a tisztviselői fizetések emelése már tervbe vétetett; ez az emelés azonban nem megfelelő s óhajtható, hogy az új rendezés megadja azt a díjazást, a mely a tisztességes és nyugodt megélhetéshez mulhatatlanul szükséges. Ebben kell a tisztviselőknél segíteni s nem abban, hogy a címeket, rangokat emeljük, a mire a mai hóbortos világban ugyis tulontul nagy a hajlandóság. — Az 1891-iki tervzetben szó volt róla, hogy a megyei aljegyzőket közigazgatási tanácsosoknak hívják, pedig azt hisszük, hogy az aljegyzők szívesebben veszik, ha megadják nekik az 1600, 1800 forint javadalmazást, s meghagyják mostani örségi címüket, mintha nagyságos közigazgatási tanácsos urak lesznek 1200 forinttal, vagy 1400 forinttal.

Meg vagyunk győződve, hogy a mostani belügyminiszter, aki maga is a közigazgatás iskolájában növekedett, a megoldás leghelyesebb útjait fogja választani, de kívánatosnak tartjuk, hogy a megyei tisztviselők fizetésének emelése fokozatosan már 1898-tól kezdve megkezdessék.

Irodalom — Művészet.

* **Aphrodite.** Sachs és Pollák kiadása, Budapest. Fordította: Dr. Rózsa Géza. Ambrus Zoltán, a kiváló magyar író, egyik legelső aesthetikusunk, Kiss József előkelő lapjában, a Hét-ben hosszabb cikket írt az Aphrodite-ről melyből érdekesnek tartjuk kiemelni a következőket: Aphrodite istenasszony 1896. évvel a mi Urunk Jézus Krisztus születése után megjelent Páris városának piacán s szokásához híven, lázba ejtett mintegy ötvenezer szegény halandót. Pedig nem is a maga isteni meztelenségében, hanem papirosba öltözött jelent meg; s nem is az egész világ, csak egyes választottak előtt mutatkozott, a minden piacnál kisebb könyves piacon. Szóval — hisz önök értik már ezt a mi végtelenül sallangos ujságírói nyelvünket — Párisban nemrég szenzációs sikere volt egy könyvnek, melynek hősnője: Aphrodite. Azaz tulajdonképpen nem is Aphrodite, hanem egy alexandriai hetára, aki szép volt, mint maga az Anadyomene s aki életének egy magasztos pillanatában ugy jelenhetett meg Alexandria népe előtt, hogy az álmélködő sokaság a földre szállott Aphroditének nézte. Ennek a csodás szépségű alexandriai leánynak a históriája Pierre Louys-t egy pár hónap alatt híres íróvá tette. Az a könyvárusi siker, amely Aphrodite-nek jutott osztályrészül, bizonyára Párisban sem mindennapi dolog, de az már csoda, ami következik. Ennek a franczia könyvnek, igaz, hogy szűkebb, ha ugy tetszik: legszűkebb körben, de nálunk is kivételes sikere volt. Eljutott oda is, ahol franczia könyveket csak nagyritkán olvasnak: az írók és művészek kis

világában szinte rajongással beszéltek és beszélnek róla. Nem tudok francia könyvet, melyet nálunk ennyien megszerettek. Egy eleven Aprodite sem szerethetett volna egy pár hét alatt nagyobb ismeretséget s ez nálunk, a könyv-gyűlölet ősi földjén történik!

* **Lichtenstein Dóra, a kis Barbi.** Harmadfél évtől ezelőtt egy előkelő fővárosi szalonban zenekritikusokból és kiváló műértőkből álló társaság gyűlt össze, hogy meghallgassa Pauli Rikárd volt operaénekes, jelenben a magy. kir. zeneakadémia jóhírű énektanárának egyik legkitűnőbb tanítványát, Lichtenstein Dóra kisasszonyt, kit mestere „kis Barbi”-nak nevezett el, — hogy meghallgassa és megbírálja a kisasszony énektudását, mielőtt Skóthonba utazott, hova előkelő oldalról kapott meghívást. Az estélyen jelen voltak a legszebb jövőt jósolták a kisasszonynak, aki a legjobb reményekkel eltele bucsuzott hazájától. És sem a bírálók, sem az immár szabad szárnyaira bocsátott művész nem esalódtak: az edinburghi, világhírű magas színvonalon álló zenészi körök főleg klasszikus hangversenyein szebbnél-szebb babérokat aratott honleányunk, kiről az odavaló lapok sürrün megemlékeztek olyan elismeréssel, amely magyartól művésznőről, különösen koncerténekesnőről vajmi ritkán olvastunk. Érdekes tényképen kiemeljük, hogy Lichtenstein Dóra kisasszony Mozart, Schumann, Schubert, Liszt, Wagner, Rubinstein, Goldmark, Erkel, Káldy és mások szerzeményeinek előadásán kívül különösen angol, skót és magyar népdalok előadásával aratott rendkívüli sikert és főleg a magyar népdalokat kedvelte meg a legelőkelőbb zeneértő skót körökben. Nagyan előmozdította a kisasszony sikerét az, hogy a különböző énekdarabokat eredeti — angol, olasz, francia, német, magyar — nyelven megírt szövegükkel adta elő. Ugy értesülünk, hogy a művész, több nagyobb vidéki központból vett meghívás folytán már a legközelebbi napokban hangverseny-körutra készül, melynek egyik állomása Debreczen lesz. A Ságh József által szerkesztett „Zenelap” legközelebbi száma közli a kisasszony arcképét is.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától.* —

A képviselőház ülése.

Budapest, január 22. A képviselőház mai ülésében folytatták a költségvetési vitát. A miniszterelnökség tételénél **Várossy Gyula, Polonyi Géza és Lukács Gyula** szóltak. **Polonyi** felolvast egy okiratot, mely szerint **Dózsa Elek** képviselő az alispáni állásától felmentetett szellemi gyors kifáradás miatt.

Lukács Gyula kéri a miniszterelnököt, hogy takarítsa el tisztességesen az aradi vértanukat.

A fiumei kormányzás tételénél **Lukács Gyula** kéri a miniszterelnököt, hogy igaz-e, hogy külön választják a fiumei kormányzástól a tengeri hatósági elnökséget.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök kijelentette, hogy ez nem áll.

A rendelkezési alap tételét **Eötvös Károly** nem fogadja el és hangsúlyozza, hogy erős ellenzékre van szükség.

Rakovszky kéri, hogy hogyan jutott a miniszterelnök **Blaskovits** felolvasott leveleihez.

Blaskovits személyes kérdésben szólva kijelenti, hogy a néppárt programjának számos pontja megegyezik a nemzeti párt programjával, tehát szolgálhatott információval a néppártnak.

Bánffy báró kijelenti, hogy egész halmoz néppárti levelezés van a kezei között, de nem használja fel.

Pulszky Ágost konstatálja **Blaskovits** szavaiból, hogy a néppárt és a nemzeti párt összejár.

A Vadnay—Sima ügy.

Budapest, január 22. **Sima Ferenc** tegnapi interpellációja alatt előfordult incidensekért **Vadnay** főispán Budapestre érkezett s megjelent a képviselőház folyosóján. Valószínű, hogy Simát provokálja.

Megugrott betörők.

Budapest, január 22. Mára virradó éjjel Budapesten a Váci-utczában Révai testvéreknél a kasszát feltörték. A betörőket elriasztották, a rendőrség nyomoz.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg kétféle később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A debreczeni kir. járásbírószág szóbeli kéréseket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig; a fellebbezések megjelölhetők minden szerdán.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőkéi Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Népkönyvtár az árok-utczai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

Famunkataniítás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Időjárás.

A központi meteorologiai intézetnek Debreczenbe küldött jelentése szerint a következő időjárás várható:

— Január 22. —

— Fagy. — Jelentékeny csapadék nélkül.

— **Uj emberbaráti intézet Debreczenben.**

A nemes czélu intézményeknek száma, melyeket az emberszeretet városunkban, a szerencsétlenség és nyomorúság enyhítésére állított, a közel jövőben egy hézagot pótló új intézettel fog valószínűleg szaporodni, amelynek létesítése iránt a kezdeményezés a kormány részéről indult ki. A város közönségének jó indulatától függ aztán, hogy csakugyan valóra válják az eszme: *siket-néma intézet Debreczenben.* Az ország legrégebbi siket-néma intézete Vácott, a tulzsufolt-ság miatt alig képes hivatásának pedagogiai szempontok szerint megfelelni. Ez indította a kormányt arra, hogy decentralizálni fogja a váci siket-néma intézetet s ezen intézet igazgatóját **Roboz Józsefet**, ki az emberbaráti intézetek országos felügyeletével van megbízva, felhatalmazta, hogy lépjen érintkezésbe olyan városokkal, a melyekben ilyen intézet szükségesnek mutatkozik és ahol az megvalósítható. **Roboz József** figyelmét legelőször is Debreczenre fordította. Mert ezen az egész vidéken nincsen siket-néma intézet, holott az 1897 évi népszámlálás szerint több százra rug a szerencsétlen siket-némák száma, a kiknek kiképzését, a gyakorlati életre való előkészítését, megélhetésük biztosítását segítené elő a tervezett emberbaráti intézet. Csak Debreczenben 51 siket-néma találtott az 1891. évi népszámlálásakor, Hajdumegyében 135, Biharban 502, Szabolcsban 258, Jász-Nagy-Kun-Szolnokban 284. — Ezek között összesen közel harmadfélszáz a tanköteles, a kiket hiába küldenek közönséges iskolába, ott soha meg nem ta-

mulhatnak irni olvasni. A Debreczenben létesítendő siket-néma intézet tanerőit az állam fizetné s ezen kívül a szegénysorsu növendékek ellátására fordítaná az állam még most a váci intézet javára fölvetett évi 4000 forintot. A hiányzó összeget a czélszerűen vezetendő helyi jótékonyosság volna hivatva fedezni. A nem helybeli növendékek, például mint Vácott is van, egyes jótévő családoknál helyeztetnének el; ezek tehát bejárók volnának. A város pedig a helyiségről, fűtésről, világításról, tisztogatásról és felszerelésről gondoskodik. Ha városunk kész meghozni ezt az áldozatot a társadalom eme szerencsétlenei javára s a tárgyalások májusig sikeresen befejezhetőek lesznek, ez esetben a váci siket-néma intézet növendékeinek nagy részét, mintegy 40—45 növendéket már a jövő tanév elején áttelepítenek megfelelő számu tanerővel együtt Debreczenbe s ezzel az emberszeretetnek új, áldást terjesztő hajléka nyílik meg városunk falai között.

— **Műpártoló pénztézet.** Az ötvenéves debreczeni első takarékpénztár már abból a tágas helyiségből is kinőtt, amelyet alig négy évvel ezelőtt foglalt el új palotája első emeletén. A második emelet egy részét is hozzá kellett venni, hogy a rohamosan növekedő üzletágak kényelmesen elférhessenek. A régi ülés teremben ma már a könyvelők dolgoznak; az ügyészi iroda és a záloglevél osztály pedig felköltözködött a II ik emelet udvari szobáiba. Ugyanezen emelet egész utczai részét pedig egy pompás diszteremmé alakítják át, amelyben a hatalmas pénztézet üléseit fogja tartani. A diszterem készítésénél és a berendezésnél minden tekintetben a helyi ipart és művészetet istápolja megbízásaival a takarékpénztár érdemes igazgatósa. Így a szobrász munkákat **Tóth András** végzi. Helybeli festők-nél rendelték meg a terem ékesítését képző arcképeket is. — **Kovács János és Rajzó Miklós** festik a takarékpénztár volt vezérigazgatóinak: **Zalay Alajos, Karap Sándor, Schwarcz Sámuel, Komlóssy Imre és Sápny Sámuel** arcképeit. E teremben elhelyezik Ő Felségének arcképét is, amelyet valamelyik országos nevű művész festménye után fognak lemásoltatni. A debreczeni első takarékpénztár e műpártolása egyformán elismerésre és követésre méltó.

— **Miniszteri biztos.** **Dr. König Gyula** miniszteri tanácsos, a kereskedelmi iskolák országos főigazgatója, a debreczeni kereskedelmi akadémia meglátogatására ma városunkba érkezett. Ma délután jelen lesz a felügyelő bizottság ülésén; este pedig a tiszteletére rendezendő társas vacsorán.

— **Presbiteri gyűlés.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében január hó 24-ik napján délelőtt 10 órakor presbiteri gyűlés lesz. Tárgy pénztárnoki-, és az esetleg megüresedő állásra választás, folyó ügyek.

— **E. Kovács Gyula harmadik fellépése.** E. Kovács Gyula holnap szombaton is fellép közkívánatra s Othellót játsza.

— **Kitüntetett debreczeni tornászok.** A debreczeni kollégium, főreáliskola és kereskedelmi akadémia tudvalevőleg számos növendékével vettek részt a Budapest

tartott millenáris tornaversenyen. A diszes elismerő irat most érkezett meg az iskolákhoz. Az elismerő okmány egy fehér karton lap, melynek belső világos barna területe felett koszorúval díszített paizson 896—1896. áll. Baloldalát és alsó részét (szintén barnán festett) allegorikus képsorozat díszíti. — A belső, emléktábla alakú keret közepén hazánk teljes czimere van, fölé a következő szöveg van nyomtatva:

„A debreczeni ev. ref. főgimnázium ifjúsága részt vett a magy. állam ezeréves fennállásának ünnepe alkalmából 6. cs. és apostoli kir. Felsége Első Ferencz József, Magyarország királya jelenlétében megtartott országos tornaversenyen. — Erről ezen elismerő oklevelet kiadta s az intézetet a szép sikerrel bemutatott gyakorlatokért megdíszerte. Budapest, 1896. évi jun. hó 3-án. A versenybizottság: Wlassics Gyula (sk) vall. és közokt. m. kir. miniszter, a nagy bizottság elnöke. Berzeviczy Albert (sk) a m. országgy. képviselőházának alelnöke, a végreh. bizottság elnöke, dr. Rényi József (sk) bizottsági titkár.”

Hasonló szövegű a többi tanintézet elismerő oklevele is. A tornatanárok szintén kaptak ilyen okiratot.

— **A holnapi hangverseny.** A zenede helyiségében ünnep lesz holnap este. A magyar zenevilág két előkelő alakja, az európaszerte hírnévnek örvendő Hubay Jenő hegedűművész és a m. kir. operaház egyik csillaga Szilágyiné Bárdossy Ilona hölgy debütálnak a zenekedvelők körében, a már lapunkban közölt műsor szerint. Ez alkalomra a debreczeni hölgyek Hubay Jenőnek remek ezüst babérkoszorút eszénáltattak, Lófkovics Arthur helybeli ékszerművesnél. A koszoru aranyzallagján a következő felírás olvasható: Hubay Jenőnek a debreczeni hölgyek 1897. jan. 23. A szép emléket az estélyen nyújtják át a művészek.

— **Kártyagyár Debreczenben.** Tarcsay János, budapesti kártyagyáros kártyagyár felállítására engedélyezéséért folyamodott a debreczeni iparhatóságához, mely — amint halljuk — az engedélyt meg is fogja adni Tarcsaynak, aki egy izben már vezetett kártyagyárat Debreczenben.

— **Távirat kihordók kerékpáron.** A biciklinek postások, táviratkihordók a fővárosban már nagy hasznát veszik. — Debreczenben is nemsokára megjelennek a két uniformisba bújtatott kerékpárosok. — **Schöpfung** Agoston posta- és táviratigazgató hozza be az újítást, hogy minél gyorsabban szolgálhassák a közönséget. Egyelőre Nagyváradon, az igazgatóság székhelyén két táviratkihordó kap kerékpárt s azután Debreczenben egyelőre szintén két táviratkihordónak adnak ilyen egyszerű kis masinát, mely ha beválik, kerékpárra ültetik az összes táviratkihordókat.

— **A legszebb mulatság,** a jogász és tisztviselőkör által február hó 26-án rendezendő jelmezes estély érdekében a rendezőség páratlan buzgalommal működik. A kör helyiségének a legbelsőbb olvasójában csaknem minden este összeül egy-egy bizottság, mindegyik a nagyszabású vigalom sikere érdekében fáradozik. Meghívók, névsorok, díszítés, tánczrendek stb. mind külön megbeszélés tárgyát képezik. Előkelő állású öreg urak patriarchalis kedvvel tárgyalnak az arany ifjúság színe javával, hogy aztán lovagias szellemű tanácskozásaik eredményeképpen a mulatságon megjelenő hölgyesereg a legkellemesebben érezze magát. Tegnep este Vecsey János városi tanácsnok elnöklete alatt a tánczrendező bizottság gyűlt össze. Megalapították a tánczrendet s elhatározták,

hogy melyik cigányzenekar játssza az estélyen. Szavazással döntötték el, hogy a Magyar testvérek zenekara működjen közre. Határozatba ment az estély érdekességének emelésére az is, hogy a tánczrendet megelőzőleg egy nagy jelmezes körmenet tartatik a vigalom színhelyén, a teremben. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy immár csak 6 páholy van, melyeket még nem jegyeztek elő. A tánczrendet következőleg állapította meg a rendezőség.

I. Szünóra előtt: 1. Jelmezes felvonulás. 2. Mazurka. 3. Keringő. 4. Négyes I. (csárdás.) 5. Polka francaisa. 6. Négyes II. (csárdás.) II. Szünóra után: 1. Csárdás. 2. Pas de quatre. 3. Keringő. 4. Négyes. III. (csárdás.) 5. Gyorspolka. 6. Négyes. 7. Csárdás viradig.

— **A törvényszék köréből.** Az igazságügyi miniszter *Tabay* Ferencz debreczeni kir. törvényszéki albirót a debreczeni kir. járásbírószékhelyére mint végleges székhelyére rendelte ki.

— **Vidéki hírlapírók szövetsége.** Az a sok biztató jelenség, a mely a hírlapírók szövetsége pályájának kezdetén mutatkozik, mind azt bizonyítja, hogy a magyar társadalom az ország minden műveltebb városában tudja méltányolni a napi sajtó munkásait és minden lármásabb felszólítás nélkül kiki tehetsége és módja szerint támogatja a szövetséget, a mely minél erősebb lesz, annál erősebben és sikeresebben támogathatják tagjai a hírlapírók is a társadalom, a nagy közönség érdekeit.

Debreczenben még ezután indul meg az alapító és pártoló tagok gyűlése. A szövetség itteni osztályának felhívását a legszélesebb körökben fogadták rokonszenvvel s többfelé megígérték, hogy tagul lépnek be a szövetségbe. Tegnep az Angol királynő szálloda vendéglőse Hauer Beitalan jelentkezett pártoló tagul egy szerre két évi tagsági díjat fizetvén le. A színházban tartandó hangversenyen való közreműködésre fölkért hölgyek kivétel nélkül a legnagyobb szíveséggel engedtek a rendezőség kérésének.

Szegeden a szövetség központi városában a legszebben nyilatkozott meg a közönség méltánylása a sajtóval szemben. Ott van már a legtöbb 100 ftos alapító tag; ott kapta a legnagyobb alapítványát is a szövetség: 5000 forintot Szeged város közönségétől Pálffy Ferencz polgármester jubileuma emlékére. Szegeden a pártoló tagok közé belépett az egész városi tanács.

Aradon a hírlapírók szövetsége javára február 26-án a Fehér-Kereszt nagytermében fényes estélyt rendeznek.

Győrött eddig 5 alapító és 48 pártoló tagja van a szövetségnek. A győr-, sopron-, vas-, veszprém-, mosony-, komárom- és esztergommegyei hírlapírók Győr központtal kerületi szervezkedtek. Ezen a kerületen egységes alapon és módokzatok mellett lép folyamatban a gyűjtés.

Nagyváradon a szövetségnek eddig két alapító, tizenkét pártoló és két rendes tagja van.

Pécsett az egyesületek között első sorban a pécsi jótékony négyesület alelnöknője, Sával Kálmán gondolt a hírlapírók szövetségére, és ennek céljaira egy külön thea oszonnát rendez, a melyre nagy vonzerőt fog gyakorolni, hogy arra Rákosi Vikort, a kiváló és nálunk is kedvelt író hívja meg a négyesület föl-olvasásra, a ki már is kötelező ígéretet tett, hogy a vidéki hírlapírók szövetsége javára a legnagyobb készséggel áll rendelkezésre. Somogyi színigazgató is rendez egy előadást a hírlapírók szövetsége javára. Pécsett az összes pénzintézetek alapító tagokul jelentkeztek a szövetségbe.

— **Királyfi Pál felolvasásai** Királyfi Pál, a világjáró amerikai magyar újságíró holnap délelőtt 10 órakor a debreczeni r. kath. gymnásiumban, délután 3 órakor pedig a főiskolában tart felolvasást uti élményeiről és az amerikai magyarokról.

— **Gazdák gyűlése.** Az elep-hegyesi gazdaság a jövő vasárnap d. u. 3 órakor a városgazdái hivatalban gyűlést tart, melyen a feloszlás felett fognak határozni.

— **Miért nevezik a szabókat kecskének?** Hogy a szabókat miért illeti meg a kecske gúnynév, ami különben csaknem az egész világon el van terjedve és ezen becsületes iparágunk nem épen kellemes járuléka.

Nos tehát — méltóztassék bámulni — ez a kecske-elnevezés nem valami alacsony vagy hitvány dolog, mivelhogy egy középkori hősi eseménynek emlékeztetést tartja fenn az évezredek számára.

A középkorban, Németországban — így szól a legenda — volt egy város, amelyet az ellenség körül fogott. A hosszas ostrom alatt a lakosság már minden megehető fölemészett: ökröt, sertést, kecskét, lovat, macskát, kutyát, patkányt. A lehuzott bőröket pedig a lakosság polgári szokás szerint félretette.

Már-már a város föladásáról tanácskozott a tanács, amikor a szabók céhében pompás ölet támadt . . .

— Meg kell mutatni a városbeli éhségre spekuláló ellenségnek, hogy itt bőven van ennivaló! Itt vannak a kecskebőrök! Mi úgy is soványok vagyunk mesterségünknek fogva. A hentesek nem férnének bele a kecskebőrökbe, de mi beférünk és egymást ügyesen be is bírjuk varrni. Holnap reggel azután, mintha a kecskenyáj véletlenül elszabadult volna, ott fogunk ugrádozni a várfalakon s azzal az ellenségnek imponálni fogunk . . .

A tanácsnak tetszett a gondolat s másnap vagy 300 szabó, kecskebőrbe varrva vígan ugrádozott a falakon az ellenség szemeláttára.

A város az ostromtól megmenekült, de szegény szabókon végleg rajtamaradt a „kecske“ név, ami az esemény hírével együtt terjedt el, később hír nélkül is az egész világra.

Tehát nem olyan szégyelleni való dolog az!

— **Rövid hírek.** Egerben az irgalmasok örültek házában, Göbel Vendel elmebeteg egy késsel elvágta a torkát és meghalt. **Miskolcon** tegnapelőtt délután csekély földrengést éreztek. **Zsebfalu** községben a napokban *Podránszky* Mihály erdőőr, vadászatközben 17 éves fiát véletlenségből meglötte. A sebesült állapota reménytelen. **Orozyfalván** tegnapelőtt *Olich* Miklós lakását feltörték és onnan körülbelül 100 ft értékű ruhaneműt elloptak. **Tályán** e hó 15-én egy *Kovács* nevű munkás ember a szőlőben egy mély gödört ásott s eközben a beszakadó föld maga alá temette és az ember megfult. **Eperjesen** a napokban *Czúpek* Józsefet egy fejére esett jégtábla agyonütötte.

— **Uj szabadalmak.** A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmi leírásokat közli: Tojásköltő készülék. Kézvel hajtható kecsi. Készülék tűzveszélyből való mentésre, az ablakszárnyak felhasználásával. Velocipéd sárfogó. Ujtások légszivattyukon. Javítások légnymásos fékek gyorsfékező szelepes készülékein. Födéleserép előállítására szolgáló sajtó. — Villamos olvasztó készülék hűtőberendezéssel. Lég abroncsok kocskerekek számára. Dohánypácolás illó olajokkal. Agvagy előkészítő gép. Ujtások cséplőgépeken. Eljárás elektromos kábelek gyártására. Eljárás fillokszera és más kártékony mikroba megsemmisítésére. Tervszerű haltenyésztést lehetővé tevő trágyázási eljárás rizsföldek szá-

mára. Lámpaoltó. Viteldijjelző. — Edényzár konzervek számára. Ujtások rostélyokon. Hordósaj-zár. Ujtás sebészeti kazetták belső berendezésén. Vívókard markolat. Összehajtható kerékpár. Összecsukható szekrényág. Készülék megömlesztett üvegnek csövekké és pálozákká való kinyújtására. Készülék munkabérek számítására. Ujtások éjjel, (hajón) jelző készüléken. Eljárás ezüst bevonásoknak fémekekkel való bevonására galvanikus uton. Mindazok, akik valamely szabadalom iránt érdeklődnek, annak leírását a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetik.

E. Kovács Gyula mint Kean.

Feledhetetlen estélye volt tegnap színházunknak. Fényes, előkelő közönség lepte a nézőtér utolsó sarkát is. A bérlők, kik kiszorultak kényelmes helyükről, kegyelemkenyéren húzták meg magukat valamely páholy zugában. Maguk a színészek is ünnepi hangulatban öltözének, hogyne hisz nagymesterüket, Magyarhon nagy tragikusát üdvözlötték és ünnepelték körükben s a közönség kivette a maga részét az óvációk nyújtásában.

Egy pro-felvonás egészen a művészt illette. Kedves mosolyal ajkaikon vezették őt elő *Komjáthyné* és *Kiss Irén* s ebben a pillanatban nyújtották fel a debreczeni hölgyek óriási, széles fehér-szalaggal díszített koszoruját kezeihez, mit a művész látható elfogultsággal fogadott; erre előlépett *Vidor* s következőképen üdvözölte a művészt a színészek nevében:

Tisztelt művész!

Ha igaz az, hogy a tehetségtelen színészt legjobban jellemzi szerénysége, úgy kétségtelen, hogy a te művészetedet csak szerénységed teheti még nagyobbá.

Te, negyven hosszú esztendőn át csodás kitartással, ritka nélkülözhető erővel, mesés viszontagságok között bejártad hazánk minden kis és nagy színpadját, — mindenütt osztatlan dicsőséget és elismerést szerezvén magas művészetteddel a magyar színészetnek. Megkövetelhetnéd tehát, hogy negyven éves színészeted ünnepéből az ország minden színpadja kivegye részét s te mégis keveseknek juttatod azt. A kolozsvári és nagyvárad színházak után a debreczenit érte az a kiváló szerencse, hogy kitüntető közreműködéssel jubileumod alkalmából fényes ünnepet üljön.

E, mindnyájunknak nagybecsű vendégjátékod alkalmából vedd szívesen ezt, a formájában jelentéktelen koszorút, melynek hervatag néma levelei, legyenek előtted örök zöldek és beszédesek s azt mondják el neked egész életeden át sokszor, a mit mi szavakban kifejezni nem tudunk: hogy mennyire szeretjük benned a kollegát, imádjuk az embert s nagyrabecsülve csodáljuk hazánk legnagyobb tragikus színészét.

Isten tartson meg nagyon sokáig mindannyiunknak.

Éljen E. Kovács Gyula!

A közönség lelkes tombolása fejezte be a beszédet. Kovács csak ennyit mondott: Engedjétek meg, hogy csak néhány szót felelhessenek. Köszönöm, — nagyon köszönöm! S nehogy profán jelenet e lélekemelő pillanatokat megszenteljen — a függöny lassan leereszkedik.

Feszült figyelemmel lépett a következő jelenésben a művész a színpadra, rokonszenves megjelenésével már előre meghódítva bennünket. Nyugodtan, hangtalanul állt előtünk s már is éreztük fölényét; minő lehet, midőn kitör, mikor dörög! S mégis, a mint a darab megkezdődött, kétkedve néztünk körül, — hát hol a művész, a ki jubilál? hisz ez a Kean itt előttünk, úgy viselkedik, mintha ő csakugyan Kean volna, beszél egyszer-

rűen, mozog úgy, a mint a közéletben szoktunk mozogni s aggódik, mintha egész vendégszerelésének sikere a színpadi grófnő feleletétől függne.

És ép ez az ő nagy, az ő magas művészete. Beleéli magát a jelenítésbe s széles lélektani tanulmányai alapján úgy viselkedik, mint viselkednék az, a kit ábrázol. Kiméri a helyzet komolyságát s páthosát ahhoz szabja, tud gyöngéd lenni, tud szánalmat érezni — de kitörése az — rettenetes, megragadó. Eleinte salonembernek látjuk őt, ki a társadalmi formák közt fesztelenül, szabadon mozog, ki büszke önérzettel is betartja a differenciát, melyet társadalmi állása eléje szab. De mikor megindul a lélek küzdelme, keresztül tör az az aristokrátiának sérthetlenségén, a formák békóin és haragvó oroszánt látunk magunk előtt tenséges erejében, igaz jogainak ellenállhatlan védelmezőjeként.

Alkalmazkodik a helyzethez hanghordozásban, mozdulatban, gestusban — egyszerűval „természetesen“ játszik. Ez volt Duse Eleonorának, az olasz tragicának forcea is.

És mégis, bevalljuk, érezzük, hogy ezen estén még nem mondja magát kilégítettnek sem a közönség, sem a művész.

Ebben a darabban vannak hatalmas, megrázó jelenetek, de nincs alapeszme. A drámai formának sem felel meg teljesen, mert a bonyodalom nem összpontosul egy jelenetben, hanem szétszóródik több felvonásra. A katastropha pedig úgy ellapul, hogy csak jeles színész tudja azt észrevehetőleg kidomborítani. Azonban ott, hol a dráma nyelvezte emelkedettebb kezd lenni, mint tegnapi darab azon jelenetében, a mi egészen Antoniusz sarkazmusára emlékeztet — ott elemébe jön Kovács Gy., ott alkalma nyílik, ha csak pillanatra is, kiterjeszhetni egész művészeét.

Azt hisszük, eltaláltuk, miért választotta Kovács, Shakespeare-reminiscentiáktól hemzsergő színművet az első estére. Ez csak előkészítő, csak előkészítője a következő estének. Mert hiába, Kovács Gyulának igazi eleme a Shakespeare-darabok. Ő nagy apparatussal dolgozik s ennek kifejtésére a Dumas-pére drámái nagyon szűkek; oda a nagy angol költő lángnyelve, mélyértelmű mondásai, merész kombinációi kellene.

Mert van E. Kovács Gyulának egy sajátosága (nem hibát mondunk!) t. i., hogy a hosszabb mondatokat hol lassan, elnyújtva, hol rohamos sebességgel mondja el. Ily sajátosága Jászay Marinak a nagyokat lépés, Nagy Imrének a merev fejtartás volt. Ennek a művészethez semmi köze s csak azért érdemel megfigyelést, mert nagyon egyéni s ha gyakran ismétlődik: a szereplő ember kiszorítja a szereplő művészt. Nagyon helye van az ilyen hanghordozásnak Shakespeare nagy alakjainál, de felesleges páthosnak minősül a középszerű francia színművekben. Annál feszültebb várakozással nézünk a Lear előadása elé, melynek mélyeséges, nemes tendenciája, lángnyelvezte, felülmúlhatlan conceptiója Kovács művészetét követelik s neki van is alkalma kibonthatni hőrikus kitöréseit, a suttogástól a mennydörgésig fokozódó, kellemes, férfias hangját.

E. Kovács Gyula vendégszerelésének fényponta nem a tegnapi volt, hanem a Lear lesz s a ki erre számít, nem fog csalatkozni.

Szívesen mondanók, hogy siessen mindenki élvezni a nagy tragicus jelenlétét, de a ki arról eddig nem gondoskodott, most már elkésett vele, mert a jegyek már napok előtt elfogytak.

A tegnapi előadás nagyon meglátszott, hogy talizmánja van a színpadnak, mert a szereplők is fel voltak villanyozva. Szabó Irma valóságos remekelt s méltó vetélytársa volt a bájos *Komjáthyné* asszonynak. *Halmi* Margit nagyon kedves

élénk Pistolt adott s *Molnár* Rózsika szelíd areza oly édesen illett bele *Ophélie* jól választott costumejébe.

Sanctori.

Ujházy Margit debutje.

A nyiregyházi színháznak érdekesebb estje volt tegnap. *Ujházy* Margit, *Ujházy* Edé huga debutirozott a színpadon, hogy kipróbálja tehetségét a megkezdendő színi pályára.

A közönségtől nevezetes nyiregyházi közönség, amelynek soraiban számos debreczeni érdeklődőt láttunk, egészen megtöltötte a házat s élénk érdeklődéssel várta a debut. Mikor *Ujházy* Margit a színpadra lépett percekig tartó rokonszenves taps fogadta s a zenekarból egy óriási virágállványt remekvirágosokrókat nyújtottak fel neki, amelyek közül az egyiknek a szallagján ez a felirat állott: *Ujházy* Margitnak — debreczeni tisztelői.

Ujházy Margit a Nagymama Piroska szerepében mutatkozott be. Piroskát rokonszenvesen játszotta. Élénk temperamentuma van, organuma kellemes és mindenhangbeli módulációra kiválóan alkalmas. Kezdőnél ritka biztonsággal mozog a színen s magatartásában értelem és intelligencia nyilvánul. Minden alapföltétel megvan tehát benne, ami a színpadi működésre a közepességen felülemelkedő siker komoly kilátásával hivatott teszi. *Ujházy* Margit debutje bevált s a legindokoltabb reményeket fűzzük további színpadi működése elé. A közönség minden jelenése után nyílt színen is lelkesen tapsolta s a felvonások után többször hívták lámpák elé. A tapsok nemesak a debutirozónak szóltak, hanem mesterének, *Baloghné Békássy* Rózsának is.

Ujházy Margitot a magyar színház igazgatója az úszre szerződéssel kínálta meg.

Heti műsor.

Vasárnap délután: *A királyné drágyonyosa*; operette.

Vasárnap este: *A sárga csikó*; népszínmű.

Hétfőn: *Hunyady László*; színmű.

Kedden: *Pick-Steiner* hangversenye és *A kölcsönkért feleség*; vigjáték.

Szerdén: *Az államtitkár ur*; vigjáték premier.

Csüförtökön: *Az államtitkár ur*; vigjáték.

Pénteken: *Kuruczvilág*; operette premier.

Szombaton: *Kuruczvilág*; operette.

Vasárnap: *Kuruczvilág*; operette.

Véres munkás lázadás.

Aninán és Stájerlakon a bányászok az utóbbi időben nagyon elégedetlenek voltak, mert az igazgatóság új szabályrendeletet alkotott. Elégedetlenségüknek gyakran adtak kifejezést és vasárnaponta gyűléseket tartottak, melyeken heves és izgató beszédeket tartottak az igazgatóság és a hivatalnoki kar ellen, mely új nyugbárszabályzatot akart a munkásokra erőszakolni.

Az igazgatóság látván az elégedetlenséget, szigorú rendeletet bocsájtott ki, hogy hagyjanak fel a zugolódásokkal, mert a ki még egy rossz szót ejt, azt rögtön elbocsájtják. Azonban ez a rendelet nem tudta az elégedetlenség tüzeit lelohasztani. Az elmúlt vasárnapon a bányászok ismét összegyűltek a koresmában és itt az asszonyok bujtogatására kimondották a sztrájkot.

Az asszonyok behatoltak a bányákba és a kohóműhelyekbe és rávették a dolgozó munkásokat, hogy hagyják abban a munkát és csatlakozzanak sztrájkoló társaikhoz. A több ezer főre rugó tömeg Willigens műszaki igazgató irodájába

vonult, hogy rávegye az új nyugbér-szabályzat visszavonására. Az igazgató kiment a hivatalból és a munkásoknak hangos szóval ígerte meg kivánságuk teljesítését. — Eljén! kiáltott az előbb még forrongó, fenyegető tömeg.

Ugy látszott, hogy véget is ér a lázongás. Amde az asszonyok nem hitték. Odaálltak a direktor elé és azt kérték, hogy írásban adja ígérését. A mikor Willigens ezt megtagadta, — újra kitört a már kiálvófélben lévő forrongás. Rátámadtak az igazgatóra, a ki gyorsan bemene- nekült az irodába, a hol Schéda főtiszt- tartóval bezárkózott. A kora reggel óta tartó csoportosulás hírére tíz esendő ér- kezett Balló hadnagy vezetése alatt. Ezek utját állották a tömegnek, a mikor az igazgató után rohant.

Egy munkás egy darab fával fejbe vágta a csendőrhadnagyot, a ki összerogyott. Most a csendőrség támadólag lépett föl. Sortüzet adott, a mely öt munkást nyomban megölt, köztük egy apát a fiával, nyolczat veszedelmes megsebesi- tett, azonkívül négy asszony is kapott lö- sebet. A fölbőszült tömeg erre bezuzta az irodaépületek összes ablakait, lerom- bolta a kerítést, a melynek farészeit fegy- verül használta. Ujabb harez keletkezett a esendőrok és a munkások között, amely- ben több csendő és munkás megsebesült.

A vérbefojtott tegnapi zendülés óriási izgalmat okozott a délvidéki bányavidé- ken. Litsek alispán attól tart, hogy az odavaló munkások sztrájkmozgalmához esatlakoznak a resiczai és oraviczei tele- pek is, a melyek szintén az osztrák ál- lamvasut társasághoz tartoznak. Lugosról, egy század honvéd ment Aninára, ahova Fehértemplomról még ma egy egész zászlóalj katonaságot várnak.

Közgazdaság.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „közgazdasági bank részv.-tár- saság” közlése. 1897. január hó 22-én.

Államadósság :

Magyar aranyjárdék 4%.	122.25	122.75
vasuti beruházásiköt. 4%.	123.25	124.25
koronajárdék 4%.	99.50	100.—
regále vált. köt. 4%.	101.75	101.75
Osztrák aranyjárdék 4%.	123.25	123.75
Egységes államkötvény 4%.	101.60	102.10
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	141.—	142.—

Részvények :

Magyar hitelbank részvény	413.50	414.—
Osztrák hitelbank részvény	374.50	374.75
Magyaripar-és keresk. bank. r.	104.—	104.50

Sorsjegyek :

Magyarjelzálogbank 4%-os sorsj.	123.—	124.—
3-os	103.50	104.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	116.75	117.75
Magyar vöröskereszt sorsjegy	10.80	11.30
Osztrák	21.—	21.50
Olasz	12.25	12.75
Bazilika sorsjegy	7.75	8.25
Jó-sziv	3.80	4.20

Pénznemek :

Cs. és kir. arany	5.65	5.73
20 márkás arany	11.75	11.79
20 frankos arany	9.51	9.55
1 Sovereigns	11.99	12.03
Debr. I-só tkptr. 4%.-os zl.	99.—	99.50

Debreczeni piac.

Jan. 18. 19. országosvásár.

Gabonavásár.

Buza, piacra hozatott 1680 kgr. I. rendű 8.00, II r. 7.90, III r. 7.80.
Rozs, piacra hozatott 1200 kgr. I. rendű 5.90, II r. 5.85, III r. 5.80.

Kétszeres, piacra hozatott 1420 kgr. I. rendű 7.00, II. r. 6.90, III r. 6.80

Árpa, piacra hozatott 1510 kgr. I. rendű 4.50, II r. 4.45, III r. 4.40.

Zab, piacra hozatott 1860 kgr. I. rendű. 5.70, II r. 5.60, III r. 5.50.

Tengeri, piacra hozatott 1980 kgr ó-tengeri I. rendű —, II. r. —, III. r. —. Uj tengeri I r. 3.60, II. 3.55 III. r. 3.50.

Köles 5.—, 490, 4.80.

Köleskása 13.—, 12.50, 12.00.

Burgonya —, —, —.

Piaci árucikkék :

Kilonként: Árpakása 14 36 kr, aszaltszilva 22 kr., asztali dara 17 kr. burgonya 3 kr., borsó szepességi 18 kr., szatmári 18 kr., bab fehér 10 kr., sárga 10 kr. disznó-zsír 64, cukor 44, irós-vaj — frt — kr., köleskása 15 kr., lencse szatmári 24 kr., szepességi 26 kr., liszt Nr. 1. 15 kr, Nr. 2. 14 1/2 kr., Nr. 3. 14 kr., Nr. 4. 13 1/2 kr., Nr. 5. 13 kr., Nr. 6. 12 1/2 kr., olvasztott vaj 80 kr., só darabos 11 kr., darált 12 kr., rizskása 15—36 kr., szappan 24 kr., szalonna sós 64 kr., sótlan 56 kr., kávé 2, frt — kr.

100 kilónként: Bab fehér 8— babsárga 7.50 burgonya 2.00, só darabos 10.80, só darált 11.30, disznózsír 60 frt, széna I. rendű 2.50, II. r. 2.00, III. r. 1.60, szalma I. r. 60 frt. II. r. 50, szalonna sós 50—60 frt, szalonna sótlan 50— frt, haj 57—58 frt, juh turó 56—, szappan 19.50 frt, aszalt szilva 19— frt, borsó 16.50 frt, lencse 19.50 frt, rizs 18 frt, pirszén 2.00, salgótarjáni 1.50, szalonkőszén 1.80, árpakása 14.—16.—32

Literenként: Tej 10 kr., tejfel 40 kr., aszalt-szilva 24 kr., petroleum 20 kr., borsó 15—16 kr., lencse 14—16 kr., bab 8—10 kr., köleskása 12 kr.

Tüzifa : 4 köbméter tölgyfa 12 frt bükkfa 13 frt, nyárfa 7.00 kr., fafelvágás 2.40 frt, beszállítása 1.20 kr.

Állatvásár.

Egy pár hizott ökör — — — frt tehén 100—150 frt, hizott tehén bornyával 90—140 frt, fejős tehén bornya nélkül 100—200 frt, meddő tehén 65—100 frt, I. r. jármos ökör 300—370 frt. II. r. jármos ökör 250—300 frt, III. r. jármos ökör 180—200 frt, tinó 110—150 frt, üsző 30—50 frt. rugott üsző bornyu 15—25 frt, ökörbornyu 25—50 frt. Egy pár anya birka —, egy pár magyar juh —, egy pár ürü birka —, egy db. tika egy db. jó ígás 16 150—250.

Ló felhajtattott 4840 db., elkelt 1460 db. Marha felhajtattott 5440 db., elkelt 2150 db. Sertés felhajtattott — db., elkelt — db. Sovány 6—12 hónapos — frt. Egy éves—másfél éves — frt. Másfél éves—kétéves — frt. Öreg sovány — fra Kövér kilója — kr. Uj szalonna 50—60 kr., Juh és birka felhajtattott — db. elkelt — db.

Husarak: Marhahus 36, 40, 44, 48, 50, 52, 54, 56, 60 kr. Bornyuhus 48—56 kr. Sertés- hus 48, 50, 60 kr. Juhhus 34—36 kr.

Napszámárak: Havi átlag, férfi el- látással 30 kr, ellátás nélkül 50 kr. nő ellátással 20 kr, ellátás nélkül 40 kr. gyermek ellátással 15 kr, ellátás nélkül 30 kr.

Budapesti gabona-tőzsde.

Budapest, január 21.

Buzát ma gyöngén kínáltak, a keres- let korlátolt volt. — Elkelt lanyha irányzat mellett 12.000 mm. változatlan áron.

Egyéb gabonaneműekben gyér forga- lom, mellett az árak változatlanok maradtak.

Eladatott :

Buza. Tiszav.: 300 mm. 80.4 kg. 8.70 frt. 200 mm. 79. kg. 8.70 frt. 500 mm. 80. kg. 8.70 frton mind három hónapra.
Zab : 5.75—6.70.

Matéridő-üzlet.

Az irányzat lanyha, később hanyatló volt, a forgalom korlátolt.

Hivatalos felmondások nem történtek. Hivatalos zárófolyamok déli 1 órakor. Az árfolyamjegyző-bizottság a következő hivata- los záróárfolyamokat állapította meg :

	frt
Buza márcz.-apr.-ra	1897 8.28—30
Rozs	1897 6.75—77
Tengeri máj.-jun.-ra	1897 3.89—3.90
Zab márcz.-apr.-ra	1897 6.—6.02
Repeze aug.-szept.	1897 11.25—35

Zárlat 4 óra 30 perczkor :

	frt
Buza 1897. tavaszra	8.29—8.30
Rozs 1897	6.75—67.6
Zab 1897	6.00—6.01
Tengeri 1897 máj.-jun.-ra	3.89—3.90
Repeze 1897 őszre	11.30—11.40

Sertés piac.

Budapest, január 21.

Magyar elsőrendű : Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) — krtól — krig., Öreg közép (páronkint 300—400 klgr sulyban) — krtól — krig. Fialat nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) — krtól — krig. Fialat közép (páronkint 251—320 klgr sulyban) — krtól — krig. Fialat könnyű (páronkint 250 klgrig terjedő sulyban) — krtól — krig.

II. Magyar szedett : Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) — krtól — krig. Köz- zép (páronkint 220—280 klgr. sulyu) — krtól — krig. Könnyű (páronkint 220 klgrig ter- jedő sulyban) — krtól — krig. Sertéslétszám 1897. évi jan. hó 19-ik napján volt készletben 6185 darab. 1897. évi jan. hó 20-dik nap- jáig felhajtattott 140 darab, 1897. jan. hó 20-dik napján elszállított 299 db. 1897. jan. hó 31-ik napjára maradt készletben 6026 db. — A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 118. XXIV. Bérletszünet.

Pénteken, 1897. január hó 22-én.

bérletszünetben, E. Kovács Gyula ur bucsu- felléptével :

Leár király.

Tragédia 5 felvonásban, írta : Shakespeare.

Holnap szombaton 1897. január hó 23-án :

Grant kapitány gyermekei.

Látványos színmű.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1896. október hó 1-től.

Egységes vasuti idő szerint.

Debreczenből indul :

Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	8 40
Budapest-Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest-Nagyvárad felé	este	10 31
P.-Ladány-Nagyvárad-felé*)	d. u.	3 48
P.-Ladányig (minden kedden)	déli	12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	este	8 15
Szatmár-M.-Sziget felé	d. u.	4 07
Szatmár-M.-Sziget felé	este	8 —
Szatmár-M.-Sziget felé	éjjel	3 05
Csak Szatmárig	reg.	5 30
Miskolcz-Kassa felé	reg.	8 25
Miskolcz-Kassa felé	este	8 10
Szerencs-S.-A.-Ujhely-Kassa felé	d. u.	4 02
H.-Böszörmény-Büd.	m. áll. v.-től reg.	5 28
(vásártérről)	reg.	5 51
Sz.-Mihály-felé	m. áll. v.-től d. u.	3 57
(vásártérről)	d. u.	4 10
Füzes-Abony felé (m. áll. v.-től)	reg.	4 42
(vásártérről)	reg.	5 —
Ohat-Kócs-Polgár felé m. áll. v.-től	d. u.	4 12
(vásártérről)	d. u.	4 24
Derecske-Nagy-Léta felé	reg.	8 26
Derecske-Nagy-Léta felé	d. u.	4 17

*) P.-Ladánytól gyorsvonat.

Debreczenbe érkezik.

Kassa-Miskolc felől	este	7 58
B.-Szt.-Mihály	reg.	8 08
H.-Böszörmény felől	reg.	8 17
	este	8 40
F.-Abony felől (vásártérre)	este	8 49
F.-Abony „ (m. áll. v.-hoz)	d. u.	5 23
Ohat-Köcs-Polgár felől (vásártérre)	d. u.	5 32
Ohat-Köcs-Polgár „ (m. áll. v.-hoz)	reg.	7 50
Derecske-Nagy-Léta felől	reg.	8 —
Derecske-Nagy-Léta felől	reg.	7 25
	d. u.	8 18

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 40 p.-kor induló gyv.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló szv.	este	8 10
Az este 10 ó. 31 p.-kor induló szv.	reg.	5 45

Budapestről Debreczenbe indul:

A délután 3 ó. 47 p.-kor érkező szv.	reg.	9 40
Az este 7 ó. 09 p.-kor érkező gyv.	d. u.	2 15
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező szv.	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező szv.	este	9 15
P.-Ladányig gyv. átszállással		

Debreczenbe érkezik:

Budapest-Nagyvárad felől	d. u.	3 47
Budapest-Nagyvárad felől gy.-v.	este	7 09
Budapest-Nagyvárad felől	éjjel	2 40
Nagyvárad P.-Ladány felől	reg.	7 40
Csak P.-Ladánytól	reg.	5 12
M.-Sziget-Szatmár felől	reg.	7 50
M.-Sziget-Szatmár felől	d. u.	12 18
M.-Sziget-Szatmár felől	este	10 16
Csak Szatmárról	este	6 58
Kassa-Miskolc felől	reg.	8 07
Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerencs felől	dél	12 21

Berkocsik díjszabályzata.

	Két lovas	Egy lovas
I. Napssámra:		
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	5	3
Fél napra, reggeli 6 órától d. u. 1-ig, vagy d. u. 1-től esti 9 óráig	3	2
II. Órasámra.		
Fél órára	40	30
¼ órára	60	45
Egy egész órára	80	60
Minden következő órára	40	30
Az utolsó órán túl félórára v. kevesebb időre	20	15
III. Egyes járatokért.		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város sorompói belül.	50	30
IV. Meghatározott járatok.		
Temetéseknél (valláskülönbség nélkül), ha a végtisztesség a templomban történik.		
A temetőbe ki és vissza	2	1 40
A háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	1 20	80
A színházba menet	60	40
A színházról jövet	80	60
Bármely vasúti indóház vagy raktárhoz nappal menet vagy jövet kézi táskával	50	30
Éjjel menet vagy jövet kézi táskával	80	60
A kocsis mellé elhelyezett minden darab máiba után külön 10 kr. díj jár.		
A kocsisgyár, vagy csónakázó tóhoz, cukor-gyár, légszesz-gyár, kertészeti egylet és gözmalomhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	80	60
A nagyerdei fürdőházhoz, polgári vagy katonai lövöldéhez menet vagy jövet	50	30
Menet és jövet egy órai várakozással	1	70
Minden következő órára	60	40
Külső barom- és lóvásártérre oda és vissza egy órai várakozással	1 20	90
Minden következő órára	40	30
Katonai laktanyához és katonai kórházhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet 1 órai várakozással	80	60
Minden további órára	40	30

A díjak reggeli 6 órától esti 9 óráig számítatnak.

Kiadó és laptulajdonos: „Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság. Felelős szerkesztő: Ifj. Gily Ede.

Nyílttér.

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehé, színes **Henneberg-selyem** 85 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima csikos, kockázott, mintázott damaszt s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva. Mintákat postafordultival küld: **Henneberg G.** (os. és k. udvari szállító) **selyemgyára Zúrichben.** Svájcba emizett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

40-51-3

Eladó!

Legjobb minőségű saját termelésű **oberndorfi répamag** 50 klgrammon felüli mennyiségben is, **ab vasuti állomás Margitta,** készpénzfizetés, illetve utánvétel mellett **20 frtért métermázsanként.** Mintákat kívánatra küld az **Uradalmi Igazgatóság Margitta.**

Utánnyomás nem díjaztatik. 67-6-1

Báli meghívók, Tánczrendek, Eljegyzési és esketési meghívók, Névjegyek, Levélpapírok elegáns kasszettákban

csinos kivitelben és jutányosan kaphatók a

CSOKONAI nyomda és kiadó részvénytársaságnál.

Sürgőnyczim: Kegyelet.

Telephon 66. szám.

„KEGYELET”

Első debreczeni disz-temetkező intézet Tisza-palota, Kenyér-piacz.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét a mai kor igényeinek megfelelően felszerelt intézetemre felhívni, mely helyben a legrégibb; valamint azon körülményre, miszerint A. M. Beschorner cs.-sz. és kir. udvari szállító érozkoporsó-gyárossal történt kedvező egyezségem folytán azon kellemes helyzetbe jutottam, miszerint t. vevőimnek az éroz koporsókat gyári árban számíthatom, a mi circa 30% különbözet az eddigi árakhoz.

Temetéseket már 10 frttól kezdve a legdiszesebbig a legnagyobb figyelemmel rendkívül jutányosan teljesítek.

A midőn a n. é. közönségnek előforduló szomorú esetekben megtisztelő bizalmát kérem, biztosítom a legszolidabb, figyelmes, pontos és legjutányosab kiszolgálásomról;

kiváló tisztelettel

KERNÁTS GYULA

58-10-2

„Kegyelet” tulajdonosa, kózkórház szállítója.

Bársonykoporsós temetést 70 frttól kezdve elvállalok.

„Csokonai” nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1897.

160. K. 1897.

Hirdetmény.

Balmaz-Ujváros nagyközség képviselőtestületének jogerős határozata alapján mintegy 10,000 □ méter kövezeti járdának vállalkozás útján leendő készítésére pályázat hirdettetik.

Felhivatnak pályázók, hogy minta kövek beadása mellett ezen munkálatra vonatkozó írásbeli zárt ajánlataikat 2000 frt bánompénzzel, vagy óvadék képes értékpapírral felszerelten **f. év február 6. napjának délelőtt 10 órájáig** annyi- val inkább nyújtsák be, mivel a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A járdakészítésére vonatkozó feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők. Balmaz-Ujváros, 1897. január 20.

68-3-1

Előljáróság.

Harczi kanári madarak elsőrendű trillázók, csak hétfőig kaphatók a **Fehérló** szállodában.

SONDERMANN, Harczból.

71-1-1

Hajdu vármegyei és Debreczen sz. kir. város Főispánjától.

409. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen szab. kir. városnál megüresedett 3 közigazgatási gyakornoki állásra pályázat hirdettetik. Ezen állások 500 frt fizetés és 100 frt lakbérből álló javadalmazással vannak összekötve. Felhivatnak az ezen állásra pályázni kívánók, hogy kellőleg felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **f. évi február hó 28-ikának d. u. 5 órájáig** annyi- val inkább benyújtsák, mivel a később érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Debreczen, 1897. január hó 14-én

Gróf Dégenfeld József.

65-2-1